

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИКИ

Зі зростанням впливу глобалізації особливої актуальності для України набуває питання визначення місця у геополітичному світі та обрання вектору розвитку, співвідносно з міжнародними тенденціями.

Глобалізація визначається як сучасна форма міжнародних відносин, яка характеризується поширенням взаємозалежності між країнами в економічній, політичній і культурній сферах на всю земну кулю і являє собою комплексне геополітичне, гео економічне і геокультурне явище, яке здійснює потужний вплив на всі сторони життєдіяльності суспільств [1, с. 234–235].

Основною тенденцією глобалізації можна вважати активне посилення взаємодії різних країн. Подібну інтеграцію відображає розвиток конституційного та міжнародного права і втілюється в економічному, політичному, культурному та правовому зближенні з іншими країнами, формуванні наднаціональної міжнародної системи права [2, с. 54]. Враховуючи ці тенденції, важливим є завдання визначення стратегічного спрямування держави з урахуванням геополітичного розширення зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних пріоритетів держав світу.

Для України з 90-х років минулого століття таким пріоритетом визначено Євроінтеграцію. 16 березня 2015 р. Рада асоціації схвалила оновлений Порядок денний асоціації (ПДА), узгоджений між урядом України та Європейським Союзом (далі – ЄС). Цей документ є основним політичним інструментом реалізації та моніторингу Угоди про асоціацію і його мета – підготувати та сприяти імплементації Угоди про асоціацію через створення практичного середовища для реалізації найважливіших цілей та визначення переліку пріоритетів.

Відтак інтеграційний вибір України має щонайменше три аспекти: економічний, політичний та правовий [3, с. 261].

Економічним аспектом, який наразі є одним з пріоритетних, є насамперед взаємодія з міжнародними економічними організаціями, такими як Світова організація торгівлі (СОТ), Організація економічного співро-

¹ Студентка 1 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

бітництва і розвитку (ОЕСР), Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ), а відтак перспективи виходу української продукції на європейські ринки, залучення іноземних інвесторів, надання субсидій сільському господарству та вільної торгівлі з ЄС, покращення економічної ситуації. Також з 1992 року Україна стала членом Світового банку та МВФ, які надають допомогу у вигляді кредитів та трансів, що сприяє утриманню економіки від падіння.

Однак, науковці зазначають і негативні наслідки економічного співробітництва. А. Маренич наголошує на згортанні неконкурентоспроможних виробництв, зменшенні доходів бюджету або неперспективній можливості стати ринком збуту європейських товарів, недоступності зовнішніх ринків через низьку якість та неконкурентність товарів [4, с. 210, 214]. І. Поліщук вбачає в інтеграції наступні загрози: посилення економічної, політичної залежності від провідних держав, поступова втрата національно-культурної ідентичності і навіть національного суверенітету за рахунок добровільного делегування деяких державних функцій таким міжнародним об'єднанням, як ООН, ЄС, ОБСЄ [5, с. 245]. Погоджуючись з автором, можу додати також, що економічна залежність України від кредитів МВФ призводить до можливості нав'язування рішень, невігідних насамперед для українського народу (як приклад, подорожчання комунальних послуг що призводить до зубожіння населення та масового невдоволення, підриву довіри до уряду) та не сприяє виходу з кризи, адже більша їх частина спрямована на віддачу попередніх, і «проїдання», а не на інвестиції та розвиток економіки.

Політичний аспект включає в себе перспективи розвитку стабільної політичної системи, подолання бюрократичності та корумпованості, наближення її до європейської, становлення України як вагомого суб'єкта геополітики. Однак недоліки в цій сфері значно переважають: погіршення взаємин із країнами СНД, Росією та Митним Союзом, конфлікт на Сході України та можливість втягнення у нові конфлікти. Такі внутрішні проблеми, як корумпованість посадовців різних рівнів, недосконалість системи державної влади, урядові та парламентські кризи викликають недовіру до України з боку інших країн, інвесторів та кредиторів, що гальмує політичний та економічний розвиток країни. Про такий факт свідчить нещодавній квітневий референдум в Нідерландах щодо угоди про асоціацію з ЄС, коли більшість населення, шоковані корумпованістю та скандалом з махінаціями правлячої верхівки України, виразилися проти входження нашої держави

до ЄС. Тобто Україна опиняється в положенні, коли прагне досягти європейських стандартів і з допомогою ЄС боротися з проблемами, проте не може потрапити в Європейський простір через ці самі проблеми.

Правовий аспект зачіпає гармонізацію українського законодавства з стандартами ЄС, впровадження загальноєвропейських норм, створення умов для набуття членства в Європейському Союзі. Існує думка, що спільні стандарти ЄС є проявом уніфікації національної правової системи та обмеженням державного суверенітету цих країн. Однак, І. Яковлюк зазначає, що навіть цілеспрямована тісна взаємодія держав-членів ЄС з метою створення регіональної правової системи наднаціонального характеру досі не призвела до розчинення в ній національних правових систем, а правові системи цих держав піддаються чіткій індивідуалізації [6, с. 10]. До того ж, міжнародні правові стандарти зокрема стосуються таких сфер, як міжнародно-правові стандарти прав і свобод особи, правові стандарти у правосудді, у підприємницькій діяльності, фінансовій сфері [1, с. 237]. Тобто введення таких законів має на меті позитивні наслідки у вигляді досягнення європейського рівня життя населення, збільшення соціального захисту.

Наразі правова інтеграція, гармонізація українського законодавства активно втілюється у життя. Так, з 2015 року уряд ухвалив більш ніж 30 розпоряджень про схвалення 129 планів імплементації 179 актів законодавства ЄС у сферах охорони здоров'я, інфраструктури, економічного розвитку, екології та природних ресурсів та соціальної сфері. Усього до 2017р. передбачається затвердити плани імплементації 180 актів законодавства [7].

Проте цей процес повинен протікати виважено, погоджуючись з професором Б. Рютерсом можна стверджувати, що співпадіння очікувань суспільств європейських країн стосовно правового регулювання певної сфери суспільних відносин не означає використання однакових методів, відтак некритичне запозичення норм з чужої правової системи може викликати проблеми в процесі право реалізації [6, с. 11].

Можна зробити висновок, що євроінтеграція є багатоаспектним, складним явищем, а відтак вимагає зусиль у всіх сферах, включаючи економічну: підвищення конкурентоздатності українських товарів, реформування промисловості та сільського господарства; політичну: боротьба з корупцією, відновлення довіри до влади; правову: гармонізація законодавства до євростандартів, усунення прогалин, тощо. У ході дослідження було наголошено, що євроінтеграція має не тільки виключно позитивні наслід-

ки, а й ряд негативних, пов'язаних насамперед з внутрішніми проблемами, які потрібно розв'язати до вступу в ЄС. До того ж, слід додати, що Європейський союз наразі стикнувся з рядом проблем, які підривають його стабільність, і які необхідно вирішити в першу чергу: біженці з Сирії, тероризм, загострення релігійних, міжетнічних конфліктів, загроза виходу Британії, внутрішньополітичні та економічні кризи.

Література:

1. Сидоренко О. О. Сучасні тенденції розвитку правової системи в умовах глобалізації / О. О. Сидоренко // Актуальні проблеми сучасного міжнародного права : зб. наук. ст. за матеріалами І Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М. В. Яновського і В. С. Семенова, Харків, 27 листопа. 2015 р. : у 2 ч. – Харків, 2015. – Ч. 1. – С. 234–241.

2. Волошин Ю. А. Конституционное измерение правовой глобализации в условиях процес сов межгосударственной интеграции / Волошин Ю. А // Вісник «РУДН», серія Юридичні науки– 2009. –№ 1. – С. 49–55.

3. Клімова Г. П. Основні напрями здійснення глобалізації в сучасних умовах : [тези до Всеукр. наук.-практ. конф. «Україна перед глобальними викликами сучасності» (XXVII Харківські політологічні читання) / Г. П. Клімова // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – Харків, 2014. – № 4. – С. 261–263.

4. Наслідки євроінтеграції : соціальний аспект / А. І. Маренич, Н. Г. Мехеда // Фінансовий простір. – 2013. – № 4. – С. 209–214.

5. Поліщук І. О. Вплив глобалізації на Україну : [тези до Всеукр. наук.-практ. конф. «Україна перед глобальними викликами сучасності» (XXVII Харківські політологічні читання) (Харків, 5 черв. 2014 р.)] / І. О. Поліщук, В. К. Лур'є // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – Харків, 2014. – № 4. – С. 244–246.

6. Яковюк І. В. Правова культура в умовах глобалізації та європейської інтеграції / І. В. Яковюк // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – Х. : Право, 2007. – Вип. 13. – С. 3–16.

7. Сучасний стан і перспективи української євроінтеграції/ [Електронний ресурс] // Режим доступу до документа: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnij-stand-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350.

Науковий керівник: Сидоренко О. О., канд. юрид. наук, асистент кафедри теорії держави і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого